

LASTENSUOJELUN
KESKUSLIITTO

TOIMINTASUUNNITELMAN 2020–2021 VÄLIARVIOINTI

Lastensuojelun Keskusliiton strategia vuosille 2018–2021 tuli voimaan vuoden 2018 alussa. Samalla uudistettiin myös toimintasuunnitelmaprosessi kaksivuotiseksi. Tämänhetkinen toimintasuunnitelma on laadittu kahdelle vuodelle: vuosille 2020 ja 2021.

Tässä väliarvioinnissa arvioidaan toimintasuunnitelman toteutumista jakson ensimmäisen vuoden aikana sekä tarkennetaan suunnitelmia seuraavalle vuodelle strategiassa määriteltyjen painopistealueiden mukaisesti.

LASTENSUOJELUN KESKUSLIITON STRATEGISET PAINOPISTEALUEET STRATEGIAKAUDELLA 2018-2021

1

Päätäjien ymmärrys lasten ja perheiden eriarvoistumisesta ja yhdenvertaisuutta edistävästä käytännöstä on kasvanut.

2

Lapsen oikeudet tunnetaan ja huomioidaan poliittisessa päätöksenteossa.

3

Lapsilähtöisyys toteutuu lapsi- ja perhepolitiikassa.

4

Lasten ja nuorten osallisuus toteutuu eettisesti kestäväällä tavalla.

5

Lastensuojelun vaikuttavuus lisääntyy tietopohjaisen ohjauksen avulla.

COVID19 -PANDEMIAN VAIKUTUKSET OVAT LAAJOJA

Toimintasuunnitelmakautta on sävyttänyt Covid19-pandemian leviäminen maailmanlaajuisesti vuoden 2020 aikana. Tämä on johtanut moniin ennakoimattomiin tapahtumiin. Suorat ja välilliset vaikutukset moniin toimijoihin, myös Lastensuojelun Keskusliittoon, ovat olleet suuria.

Lapsen oikeuksien toteutumisen näkökulmasta erityisesti pandemian alkuvaiheessa on jouduttu tekemään dramaattisiakin ratkaisuja. Poikkeustilalla, sitä seuranneella talouskriisillä ja koronan tuomilla pitempiaikaisilla vaikutuksilla on ollut moniulotteisia vaikutuksia lasten, nuorten ja perheiden arkeen, perheiden kokemiin henkisiin paineisiin sekä lapsen oikeuksien toteutumiseen. Koronakevät haastoi vanhempien jaksamista, mikä näkyi parisuhdeongelmina, perheväkivallan uhkana sekä kasvaneina mielenterveys- ja päihdepalvelujen tarpeina. Koronakevään aikana havaittiin lastensuojeluilmoitusten määrien laskua, minkä pelättiin kertovan siitä, että lasten ja perheiden avun tarpeet jäivät huomaamatta.

Yhteiskunnalliset vaikutukset ulottuvat sekä palvelujärjestelmään että perheiden taloudelliseen toimeentuloon. Riskinä on, että koronakriisin vaikutukset ulottuvat jopa vuosikymmenien päähän, mikäli lapsinäkökulma unohtetaan ja talouden tasapainoa haetaan leikkaamalla lasten, nuorten ja perheiden peruspalveluista. Juuri nyt tarvitaan harkitsevaa, vaikuttavaa ja pitkäjänteistä lapsi- ja perhepolitiikkaa. Kriisi on myös mahdollisuus uudistua. Se on pakottanut etsimään ja luomaan uusia ratkaisuja, näkökulmia ja yhteistyön rakenteita.

KUNTIEN KANTOKYVYSTÄ ON HUOLEHDITTAVA

Poikkeustilan jälkeisenä aikana kuntien on huolehdittava peruspalvelujen ja sosiaalihuollon kantokyvystä. Kuntien kyky vastata kasvaneeseen palvelutarpeeseen on keskeinen tekijä lasten, nuorten ja perheiden selviämisessä kriisin jälkeen.

Koronakriisi on nostanut työttömyysastetta hyvin nopeasti. Työttömyys iskee sekä kuntien tulopohjaan että lisää palvelujen tarvetta. Kriisin kielteiset pidempiaikaiset talousvaikutukset ovat todennäköisiä. Kuntien kriisirahoituksessa on vaarana, että se kohdentuu kasvukeskuksiin, joiden taloudellinen kantokyky on muutenkin vahva. On tärkeää korostaa valtionosuuksien tarvelähtöistä korotusta työttömyyskriteerin painoarvoa nostamalla. Tällöin kunnilla, jotka kärsivät eniten koronan talousvaikutuksista ja joiden talouden kantokyky on jo ennestään heikompi, olisi paremmat resurssit vastata työttömyysasteen noususta johtuvaan kasvavaan tuen tarpeeseen. Koronaepidemian voidaan ennakoida johtavan talouden sopeutustoimiin. Sopeutustoimista päätettäessä on huolehdittava, etteivät ne lisää eriarvoisuutta, eivätkä vaikeuta jo entuudestaan haavoittuvassa asemassa olevien lasten elinolosuhteita. Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden saatavuus sekä tulonsiirtojen riittävä taso tulee taata myös talouden sopeutustoimien aikana.

LAPSI- JA PERHEVAIKUTUSTEN ARVIOINTI ON VÄLTTÄMÄTÖNTÄ

Taloudellisen niukkuuden aikana yhteiskunnan resurssit on kohdennettava mahdollisimman tehokkaasti yhteistä hyvää tuottavasti. Tarvitaan palvelujen perustehtävän kirkastamista, tuen ja palvelujen yhteensovittamista sekä päällekkäisyyksien karsimista.

Lapsibudjetoinnin edistäminen kunnissa avasi tien lasten, nuorten ja perheiden palvelujen vaikuttavuuden lisäämiseen pitkällä tähtäimellä. Talouspäätösten lapsi- ja perhevaikutusten arviointi on nyt erityisen keskeistä, jotta lasten ja perheiden kannalta haitalliset päätökset voidaan välttää ja kriisin pitkäaikaiset elämäkaarivaikutukset torjua. Etenkin mahdollisista talouden sopeutustoimista päätettäessä huolellinen lapsi- ja perhevaikutusten arviointi on välttämätöntä.

LAPSEN OIKEUKSIA ON PIDETTÄVÄ ESILLÄ

Lastensuojelun Keskusliiton toimintasuunnitelmaa laadittaessa oli ymmärrys siitä, että YK:n lapsen oikeuksien komitean suositukset Suomelle olisivat olleet tulossa toimintasuunnitelmakaudella. Maailmanlaajuisen pandemian vaikutuksesta YK:n lapsen oikeuksien komitean aikataulut ovat menneet uusiksi ja Suomen raportointiajankohta on lykkääntynyt. Tällä on ollut vaikutuksensa myös vaihtoehtoisen raportointiprosessin valmisteluun.

Ilahduttavaa on, että valtio on vastannut YK:n lapsen oikeuksien komitean esittämään huoleen Suomelta puuttuvasta kattavasta toimintapolitiikasta ja -suunnitelmasta lapsen oikeuksien sopimuksen täytäntöönpanemiseksi ja käynnistänyt lapsistrategian parlamentaarisen valmistelun. Parlamentaarinen komitea valmistelee varsinaisen lapsistrategian vuoden 2020 loppuun mennessä. Siihen kirjataan pitkän aikavälin tavoitteet ja toimet, joita edistetään yli hallituskausien. Keskusliitto on ollut aktiivisesti mukana lapsistrategian valmistelussa ja parlamentaarisen komitean työssä.

Ihmisoikeuksien ja lapsen oikeuksien esillä pitäminen on entistä tärkeämpää muuttuneessa yhteiskunnallisessa tilanteessa. Monet poikkeusaikana tehdyt päätökset tehtiin ilman huolellista lapsivaikutusten arviointia, vaikka tehdyissä ratkaisuissa kajottiin vahvasti lapsen oikeuksiin, kuten oikeuteen koulutukseen ja oppimiseen. Lapsivaikutusten arvioinnin huolellinen toteuttaminen edellyttää aina lasten osallisuuden toteutumista.

Poikkeustilanteessa on myös tärkeää huolehtia lasten oikeudesta tiedon saantiin. Lastensuojelun Keskusliitto on valmistellut osallisuusstrategian ohjaamaan omaa toimintaansa. Strategia muistuttaa siitä, että lapsen oikeuksien toteutuminen edellyttää aina lasten osallisuutta. Osallisuutta voi tukea monella tasolla, mutta sen edistäminen kuuluu kaikille. Osallisuuden rakenteet, välineet ja asenteet on saatava kuntoon, jotta kaikki lapset ja nuoret tulevat kuulluksi.

JÄRJESTÖJEN TOIMINTAEDELLYTYKSET ON VARMISTETTAVA

Kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset ovat vaarassa heikentyä järjestörahoituksen muutosten takia. Järjestöjen rahoituksen tulevaisuuteen vaikuttaa merkittävästi Veikkauksen tuoton alenema, joka johtuu erittäin tervetulleista vastuullisuustoimista ja toisaalta koronan vaikutuksista. Tuoton alenemaa tullaan kompensoimaan vuodelle 2021, mutta sillä on pitkäaikaisia vaikutuksia järjestöjen rahoitukseen. Tilanteessa, jossa perheiden tuen ja palvelujen tarve ei ole vähentymässä vaan päinvastoin, on tärkeää huolehtia perheiden mahdollisuudesta saada sekä edistävää että ehkäisevää tukea ja palveluita.

Lapsi- ja perhejärjestöt tekevät usein työtä haavoittavimmassa asemassa olevien lapsiperheiden kanssa. Järjestöjen vapaaehtoistyön, vertaistuen ja palvelujen kokonaisuus on tuonut helpotusta monen lapsiperheen arkeen lyhyt- tai pitempiaikaisesti. On tärkeää vaikuttaa sen puolesta, että järjestölähtöisen auttamisen toimintaedellytykset turvataan.

Pandemialla on merkittäviä vaikutuksia myös Lastensuojelun Keskusliiton talouteen: Lasten Päivän Säätiön avustuksia ei pystytä vuonna 2020 jakamaan suunnitellusti. Tämä johtaa talouden ja toiminnan sopeuttamistoimiin tulevina vuosina keskusliitossa. Toimet pyritään toteuttamaan siten, että niistä on mahdollisimman vähän haittaa järjestön työlle ja henkilöstön hyvinvoinnille, mutta ne vaikuttavat väistämättä keskusliiton toiminnan laajuuteen.

LASTENSUOJELUN KESKUSLIITON STRATEGISET PAINOPISTEALUEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN SEKÄ TARKENNETUT SUUNNITELMAT VUODELLE 2021

Kunkin strategisen tavoitteen osalta arvioidaan toimintasuunnitelmakauden ensimmäisellä puoliskolla (2020) jo tehtyjä ja toimintasuunnitelmassa sovittuja toimia sekä kuvataan toisella puoliskolla (2021) vielä tehtäviä toimia. Lopussa kuvataan myös toimintasuunnitelman yleisten ja rakenteellisten toimien sekä toimintasuunnitelman ulkopuolelta tehtyjen toimien toteutumista ja tulevia toimia.

1.

PÄÄTTÄJIEN YMMÄRRYKSEN LISÄÄMINEN LASTEN JA PERHEIDEN ERIARVOISTUMISESTA

Vuonna 2020:

- Kaikille eväät elämään -hankkeella oli käynnissä viimeinen hankevuosi.
  - Keväällä järjestettiin Eväät kaikille hyvään arkeen -kampanja, jossa julkaistiin neljä animaatiovideota hankkeen pääteemoista.
  - Paikoiltaan siirretty arki -selvitys julkaistiin kesäkuussa.
  - Hankkeen loppuseminaari ja muita tapahtumia siirrettiin tai peruutettiin koronan takia.
  - Lisäksi toteutettiin kaksi AMK-seminaaria, viisi koulutusta ja kaksi verkostotapaamista sekä valmisteltiin väliraportti ja tuettiin hankkeita niiden raporttien teossa.
- Elokuussa julkaistiin Ensiaskel tulevaisuuteen – 16-vuotiaiden nuorten ajatuksia itsenäisestä asumisesta -selvitys.
- Keskusliitto teki vaikuttamistyötä lapsiperheköyhyyden vähentämiseksi monella rintamalla.
- Keskusliitto vaikutti sosiaaliturvan uudistukseen yhteistyössä ihmisoikeustoimijoiden, lapsi- ja perhejärjestöjen sekä vammaisjärjestöjen kanssa kartoittamalla ja edistämällä lapsen oikeuksien kannalta keskeisiä sotu-uudistuksen tavoitteita. Vuoden aikana vaikutettiin vammaisten lasten oikeuksien ja osallisuuden edistämisen puolesta.
- Keskusliitto osallistui NFBO:n pohjoismaisen konferenssin 2020 suunnitteluun ja alaseminaarin valmisteluun – joskin konferenssi peruuntui koronan vuoksi ja siirtyi keväälle 2021.
- Helmikuussa julkaistiin Best childhood money can buy -selvitys, joka käsitteli lapsiperheköyhyyttä, niukkuutta ja eriarvoisuutta Suomessa.
- Keskusliitto jatkoi vuonna 2019 julkaisemansa Kotoutumisen polku – Ilman huoltajaa tulleiden lasten oikeudet, tarpeet ja palvelut -selvityksen teemoihin liittyvää vaikuttamistyötä.
- Keskusliitto antoi elokuussa politiikkasuosituksen lapsiperheköyhyydestä.

Vuonna 2021:

- Lastensuojelun Keskusliittoon sijoitettu Kaikille eväät elämään -koordinaatiohanke jatkaa toimintaansa alkuvuoden ajan.
  - Toimintakuukausien aikana tuetaan ohjelmahankkeita niiden päättymiseen liittyvissä asioissa, esim. loppuraportoinnissa.
  - Ohjelman ulkoinen arviointi valmistuu alkuvuodesta.
  - Ohjelman viimeisten kuukausien aikana siitä saadut opit tuodaan keskusliiton asiantuntijoiden käyttöön sekä toteutetaan ohjelman päättävät tiedonkeruut, jotka liittyvät eriarvoisuuteen.
- Budjettivaikuttamiseen panostetaan erityisesti huolehtien siitä, että koronan jälkeiset leikkaukset eivät saa kohdistua lapsiin.
- Integroidaan sotu-uudistus vaikuttamistyön tavoitteisiin ja teemoihin.
- Kuntavaalivaikuttamisessa tuodaan esille keinoja lapsiperheköyhyyden torjumiseksi kunnallisessa päätöksenteossa.
- Keskusliitto julkaisee Koronan jälkeen -toimintasuosituksen tai raportin (esim. budjettiriihen alla).
- Keskusliitto pyrkii vaikuttamaan maahanmuuttajalasten oikeuksien toteutumiseen, mm. kotoutumislain muutoksiin ja ihmiskaupan uhrien auttamiseen liittyvään uuteen lainsäädäntöön.
- Vaikutetaan siihen, että ilman huoltajaa tulleiden lasten palveluita selkeytetään ja vahvistetaan sekä siihen, että entistä useammalla lapsella on mahdollisuus perheenyhdistämiseen.
- Keväällä aloitetaan tiedonkeruu harvaan asuttujen alueiden nuorten keskuudessa. Sen pohjalta julkaistaan tietoa vuoden aikana.
- Keskusliitto antaa keväällä toimenpidesuosituksia uusille kunnanvaltuutetuille sekä julkaisee politiikkasuosituksen lapsen oikeuksien huomioimisesta kuntapolitiikassa.

2.

LAPSEN OIKEUKSIEN HUOMIOIMINEN POLIITTISESSA PÄÄTÖKSENTEOSSA

Vuonna 2020:

- Keskusliiton koordinoima lapsen oikeuksien vaihtoehtoinen raportti valmistui ja luovutettiin lapsen oikeuksien komitealle.
- Keskusliiton juristin työpanosta oli mukana valtioneuvoston lapsistrategiatyössä.
- Lapsen oikeuksien verkkosivustolla julkaistiin uusi Lapsistrategia-alasivusto yhteistyössä STM:n/VNK:n kanssa.
- Keskusliitto jatkoi lapsen oikeuksien viestintäverkoston koordinoimista:
  - LOS-viestintäverkosto kokoontui verkossa viisi kertaa.
  - LOS-teemaviikko kouluissa, varhaiskasvatuksessa ja harrastustoiminnassa toteutetaan marraskuussa. O Lapsen oikeuksien viestintää esiteltiin Educa-messuilla tammikuussa.
- Lapsi mukaan töihin -päivää ei järjestetty koronatilanteen takia.
- Eurochild-yhteistyötä jatkettiin:
- Hallitustyöskentelyä ja muuta yhteistyötä tehtiin verkkoyhteyksillä.
- Verkko-seminaarin toteutetaan marraskuussa.
- Keskusliitto toimi mukana NPN (National partner network) - ja CIAC (Children in alternative care) -verkostoissa.

Vuonna 2021:

- Keskusliitto jatkaa lapsen oikeuksien viestintäverkoston koordinoimista, mutta pienentää omaraahoitusosuuttaan, mikä osaltaan vaikuttaa viikon toteutukseen. Mikäli OKM:n rahoitus saadaan haetussa suuruudessa, toimia jatketaan kuitenkin seuraavasti:
  - Viestintäverkoston työtä jatketaan suunnitelmallisesti.
  - Pyritään hyödyntämään entistä enemmän yhteistyötä toiminnassa.
  - Lapsen oikeuksien viikkoa ja vuoden 2021 teemaa esitellään Educa-messuilla tammikuussa.
  - Lapsen oikeuksien teemaviikko toteutetaan marraskuussa.
  - Kohderyhmiä tai laajuutta saatetaan joutua karsimaan (esim. varhaiskasvatus).
  - Lapsen oikeuksien vuoden 2021 teema kytkeytyy yhdenvertaisuuteen.
  - Vuosi 2021 on Lapsen oikeuksien juhlavuosi, jolloin tulee täyteen 30 vuotta sopimuksen ratifiointista Suomessa. Juhlavuosi tulee näkymään keskusliiton ja LOS-verkoston viestinnässä.
- Keskusliitto vaikuttaa työllään lapsistrategian toimeenpanosuunnitelmaan.
- Keskusliitto ylläpitää Lapsistrategia-sivustoa Lapsen oikeuksien sivustolla ja toteuttaa lapsistrategiaan liittyvää viestintää yhteistyössä valtioneuvoston kanssa.
- Keskusliitto edistää lapsivaikutusten arviointia omassa vaikuttamistyössään sekä verkostoyhteistyössä.
- Suomen LOS-kuuleminen pidetään Genevessä alustavan tiedon mukaan kesäkuussa.
  - Keskusliitto osallistuu kuulemiseen.
  - Lapsen oikeuksien raporttia nostetaan esille keskusliiton viestinnässä.
- Keskusliitto seuraa soteuudistusta: antaa lausuntoja ja tekee kohdennettua vaikuttamista sille tärkeissä asioissa.
- Liitto tekee yhteistyötä vammaisjärjestöjen kanssa vammaisia henkilöitä koskeviin lainsäädäntömuutoksiin liittyen ja karsii omaa vaikuttamistyötään.
- Lapsi mukaan töihin -päivän konsepti uudistetaan, ja päivä kytketään tiiviimmin lapsen oikeuksien viestintään. Keskusliitto toteuttaa päivän yhteistyössä lapsiasiavaltuutetun ja työmarkkinajärjestöjen kanssa.

3.

LAPSILÄHTÖISYYS LAPSI- JA PERHEPOLITIIKASSA

Vuonna 2020:

- Lainsäädäntöön ja poliittiseen päätöksentekoon vaikutettiin lausunnoilla ja päättäjätapaamisilla.
- Keskusliitto osallistui Kansainvälisen varhaiskasvatuskonferenssin 2020 valmisteluun yhteistyössä OMEP-verkoston kanssa.
- Keskusliitto osallistui Tulevaisuuden sote -työskentelyyn.
- Keskusliitto osallistui valtionhallinnon lapsilähtöisen budjetoinnin mallinnukseen, josta julkaistiin Lapsilähtöinen budjetointi -julkaisu toukokuussa.
- Järjestettiin lapsivaikutusten arviointiin liittyvä pyöreä pöytä ja koordinoitiin yhteistyöverkostoja.
- Käynnistettiin kuntavaalien sisältöjen suunnittelu.
- Perheet keskiöön! -hankkeessa:
  - Vahvistettiin lasten ja vanhempien osallisuutta perhekeskuskehittämisessä julkaisemalla Osallisuusviikko-toimintamallin sekä Lasten osallisuuden vahvistaminen perhekeskuskehittämisessä -toimintasuosituksen yhteistyössä Arjesta Voimaa- ja Minua Kuullaan -hankkeiden kanssa. Hankkeen koordinoima osallisuusviikko tavoitti laajasti vanhempia (446 vastausta) ja lapsia (178 vastausta)
  - Kehitettiin perheiden kohtaamispaikan arviointimalli. Tavattiin maakuntien arvioitsijoita ja refleктоitiin arvioinnin kenttäjaksoa ja kokemuksia. Tehtiin Perheiden kohtaamispaikkatoiminnan laadun varmistaminen -toimintasuositus.
  - Julkaistiin Järjestöjen kiinnittyminen perhekeskustoimintamalliin -toimintasuositus sekä kuvaukset hyvistä maakunnallisista esimerkeistä ja käytännöistä. Työn tueksi julkaistiin videot Unelma ja Unelmasta todeksi.
  - Maakunnallisessa työssä oli aktiivisesti mukana 420 järjestöä ja yhdistystä.
  - Järjestettiin Valtakunnallinen perhekeskuskonferenssi, 2 verkostotapaamista, kouluttajaverkoston tapaaminen, 9 Kohtaamisia perhekeskuksissa -koulutusta ja 7 perheiden kohtaamispaikan arviointimallin koulutusta.
- Eurooppalaiseen lapsi- ja perhepolitiikkaan keskusliitto vaikutti ennen kaikkea Eurochild-verkoston kautta.
- Keskusliitto osallistui Semester-raportointiin ja vastasi erilliseen lastensuojelua koskevaan kyselyyn.

Vuonna 2021:

- Keskusliitto koordinoi lapsi- ja perhejärjestöjen yhteistä kuntavaalivaikuttamista laajalla järjestöpohjalla.
  - Anna ääni lapselle -kampanjalla tavoitellaan äänestäjiä ja ehdokkaita. Kärkiteemat ovat lapsiperheköyhyyden torjuminen, lasten ja nuorten osallisuus, koulu ja varhaiskasvatus sekä lapsivaikutusten arviointi.
  - Osana kampanjaa järjestetään Lasten vaalipaneeli helmikuussa HS:n Lasten uutisten kanssa.
  - Keskusliitto julkaisee oman kuntapoliittisen tavoiteohjelmansa jo vuonna 2020 ja nostaa sen viestejä esille kuntavaalien alla.
- Liitto edistää ECD (Early Childhood Development) -kampanjaa ja linkittää sen kuntavaalivaikuttamiseensa.
- Keskusliitto vaikuttaa siihen, että soteuudistuksen eduskuntakäsittelyssä nousee esiin lapsinäkökulma.
- Keskusliitto seuraa hallitusohjelman toteutumista lasten, nuorten sekä perheiden palvelujen ja etuuksien kehittämisen osalta ja nostaa tarvittaessa keskusteluun viivästyneet mutta luvut uudistukset.
- Keskusliitto tapaa säännöllisesti poliittisia päättäjiä (ministerit, erityisavustajat, kansanedustajat, eduskuntaryhmät) ja tarjoaa lapsitietoaan näiden käyttöön.
- Keskusliitto tekee yhteistyötä eduskunnan Lapsen puolesta -ryhmän ja uuden käynnistyvän Eduskunnan turvallisen odotus- ja vauva-ajan edistämisyhmän kanssa.
- Keskusliitto järjestää seminaarin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kehittämisestä.
- Keskusliitto hakee jatkorahoitusta Perheet keskiöön -hankkeeseen STEAlta. Jos rahoitus saadaan:
  - Vuosina 2018–2020 kehitettyjä toimintamalleja ja hyviä käytäntöjä kootaan ja levitetään.
  - Vahvistetaan järjestöjen roolia osana perhekeskuksia ja niiden rakenteita. Se tarkoittaa hyvien toimintakäytäntöjen ja mallien juurruttamista valtakunnallisesti vahvaa alueellista työtä hyödyntäen sekä lasten ja vanhempien osallisuuden vahvistamista osana palvelujen kehittämistä.
  - Järjestöjen roolia vahvistetaan osana valtakunnallista sähköisen perhekeskuksen kehittämistä.
  - Lastensuojelu.info -sivusto uudistetaan ja sinne tuotetaan uutta sisältöä varhaisesta vaikuttamisesta ja perhekeskustoiminnasta 11 kielellä.

4.

LASTEN JA NUORTEN OSALLISUUS

Vuonna 2020:

- Koulutuspäivien osallisuusrakenteiden toteutusta ja kehittämistä jatkettiin.
- Keskusliiton työntekijät järjestivät LOS-koulukiertueen, jossa kuultiin eri puolilla Suomea asuvien lasten näkemyksiä lapsen oikeuksista ja toivomuksia tulevaisuudesta.
- Ideoitiin ja laitettiin alulle Anna ääni lapselle -kampanjaan kytkeytyvän Lasten vaalipaneelin suunnittelutyö.
- Keskusliitto julkaisi osallisuusstrategian ja siihen liittyvän osallisuusvideon toukokuussa.
- Keskusliitto osallistui Care Day -päivään helmikuussa.
- Aloitettiin vuoden kestävä Pienten lasten turvallinen osallisuus -blogisarja kesäkuussa.
- Toteutettiin Nuorten päivä Lahdessa elokuussa.
- Toteutettiin kolme lasten fokusryhmähaastattelua Euroopan komission Examining child participation in EU political and democratic life -hankkeeseen liittyen.

Vuonna 2021:

- Osallisuuden toteutumista edistetään erityisesti kuntavaalivaikuttamisen kautta.
- Vahvistetaan lasten ja nuorten kanssa työskentelyn osiota systemaattiseksi osaksi keskusliiton toimintaa. Se tarkoittaa:
  - tiedon yhtenäistä koontia
  - sekä työ- ja toimintatapojen kehittämistä.
- Järjestetään pienten lasten osallisuuteen liittyvä keskustelutilaisuus keväällä yhteistyössä blogisarjan kirjoittajien kanssa.
- Nuorten päivä järjestetään Jyväskylässä.

Vuonna 2020:

- Toteutettiin kaksi Lastensuojelua poikkeusoloissa -webinaaria toukokuussa.
- Julkaistiin toukokuussa Sijaishuollon politiikkasuositus 01/2020.
- Organisoitiin Huoltaja-säätiön kanssa Lastensuojelun sankarit -kilpailu, jonka voittajat palkittiin Valtakunnallisilla lastensuojelupäivillä.
- Lapset SIB:iä jatkettiin:
  - Varmistettiin aiemmin aloittaneiden kuntien (Hämeenlinna ja Vantaa) ohjelman toimintaa.
  - Aloitettiin muiden SIB-kuntaohjelmien toimeenpano Lohjalla, Kemiönsaarella ja Helsingissä).
  - Suunniteltiin ja koordinoitiin interventiokokonaisuuksia.
  - Osallistuttiin SIB II -ohjelman kilpailutukseen FIMin kanssa (Vihti-Karkkila, Tampere ja Jyväskylä).
- Vaati-työskentelyssä kirjoitettiin artikkeleita keväällä. Suunnitellut työpajat siirtyivät syksyyn.
- Osallistuttiin STM:n vaativan sijaishuollon työryhmän työhön.
- Aloitettiin lastensuojelun johtamisselvityksen aineiston keruu.
- Toteutettiin kysely sijaishuollon veto- ja pitovoimatekijöistä yhteistyössä Talentian kanssa.
- Viestintätoimikunta aloitti kaksivuotisen toimintakautensa ja suunnitteli toimintaansa. Se pyrkii vaikuttamaan lastensuojelun julkisuuskuvaan.
- Lapsistrategian koronatyöryhmän II raportin lastensuojelua koskeva osio työstettiin ja tähän liittyen toteutettiin kysely kunnille yhteistyössä THL:n kanssa.

Vuonna 2021:

- Seurataan koronan vaikutuksia lastensuojeluun ja tehdään tähän liittyvää vaikuttamistyötä. Vaikuttamistyössä huomioidaan myös aiempi vaikuttamistyö (hatka-asiat, valvonta jne.).
- Annetaan politiikkasuositus jälkihuollosta.
- Tehdään verkostoyhteistyötä lastensuojelun mitoittamiseen ja systeemiseen malliin liittyen.
- Julkaistaan sijaishuollon veto- ja pitovoimatekijöihin liittyvän kyselyn tulokset yhteistyössä Talentian kanssa.
- Julkaistaan lastensuojelun johtamisselvitys, ja toteutetaan mahdollisesti tähän liittyviä työpajoja.
- Julkaistaan NOJA:n kanssa yhteisjulkaisu lasten ja nuorten asemasta ja oikeuksista sijaishuollossa.
- Nostetaan esille kokemuskäytäntöä lastensuojelussa.
- Lapset-SIB-hanke jatkaa ja sen toiminta vakiintuu:
  - Vakinaistetaan toiminta SIB I -kunnissa (Helsinki, Hämeenlinna, Kemiönsaari, Lohja, Vantaa).
  - Aloitetaan toiminta SIB II -kunnissa (Vihti-Karkkila, Tampere ja Jyväskylä).
  - Kehitetään interventiokokonaisuuksia edelleen sekä varmistetaan hyvinvoinnin seuranta.
  - Nostetaan esiin ohjelman havaintoja ja vaikutuksia erilaisin keinoin.

Optiot:

- Mikäli keskusliitto ja Kasper saavat rahoituksen Tarinoita lastensuojelusta II -hankkeelle, toteutetaan siihen liittyvä työpajatyöskentely sekä kirjaprojekti. Keskusliitto tarjoaa projektille työvoimaansa ja toimitilat.
- Mikäli keskusliiton viestintätoimikunta saa haetun ulkoisen rahoituksen lastensuojelua käsitteleviin videoihin, toteutetaan kolmen videon sarja, joka julkaistaan loppuvuodesta.

MUU TOIMINTA

Vuonna 2020:

- Aloitettiin verkkoviestintä uudistus, jossa yhdistetään keskusliiton sivustot www.lskl.fi, www.lapsenmaailma.fi, www.lastensuojelupaivat.fi ja www.lastensuojelunkesapaivat.fi.
- Lastensuojelupäivät järjestettiin poikkeuksellisesti webinaarina 29.9., johon osallistui noin 600 osallistujaa.
- Keskusliiton henkilökunta siirtyi käyttämään Teamsia keväällä koronan vuoksi nopeutetulla aikataululla. Skype for Business ajettiin alas.
- Keskusliiton sähköiset työtilat modernisoitiin ja keskusliitolle tehtiin uusi intranet.
- Keskusliiton tietopalvelu rakensi omana työnään keskusliitolle tiedonohjaussuunnitelman ja arkiston, joka toimii SharePoint-ympäristössä.
- Kirjasto toimi pitkälti verkossa ja itsepalveluna.
- Saatiin tieto, että Yle ei lähde mukaan Tarinoita lastensuojelusta -tv-produktioon.
- Keskusliiton viestintä- ja ohjelmatiimit aloittivat vaikuttavuusmittariston laatimisen keskusliitolle.
- Kansainvälinen yhteistyö siirtyi pitkälti verkossa toteutettavaksi.
- Koko keskusliiton yhteistä Vaikuta rohkeasti! -koulutuskokonaisuutta jatkettiin. Koulutuksia pidettiin työn hallinnasta ja itsensä johtamisesta.
- Lapsen Maailma -lehdestä lanseerattiin verkkoversio. Ilmestymistiheys muutettiin 8 numeroon vuodessa.
- Strategiakausi läheni loppuaan ja uuden strategian valmistelua aloitettiin.

Lisäksi vuonna 2020 tehtiin suunnitelmien ulkopuolelta ad hoc -työnä suuri määrä koronaan liittyvää vaikuttamis- ja viestintätyötä, joka kytkeytyi moniin keskusliiton strategisista tavoitteista:

- Järjestöjen yhteinen kannanotto Lapsilla on oikeus suojeluun ja huolenpitoon poikkeusoloissakin valmisteltiin keskusliitossa ja julkaistiin maaliskuussa.
- Keskusliiton henkilökunta toteutti kartoituksen jäsenjärjestöjen tilanteista, huolenaiheista ja koronan aikaansaamista muutoksista.
- Keskusliitto selvitti kyselyllä ja haastatteluilla, miten kunnissa on toteutettu lasten ja perheiden palveluita poikkeustilan aikana. Vastaukset saatiin 29 kunnasta.
- Keskusliitto koordinoi lapsi- ja perhejärjestöjen vetoamusta Lasten hyvinvointia on vahvistettava koronakriisin keskellä, joka julkaistiin elokuussa.
- Keskusliiton henkilökunta valmisteli yhdessä ja julkaisi kolme koronaan liittyvää blogia, joista Huoltajan selviytymisopas koronaviruskaranteeniin ja kotikouluun sai vuoden aikana yli 50 000 lukijaa.
- Kaikille eväät elämään -hanke toteutti kyselyn perheiden tilanteesta korona-aikana ja julkaisi tulokset Paikoiltaan siirretty arki – Koronakriisin vaikutukset lapsiperheiden elämään -selvityksenä kesäkuussa.
- Keskusliitto järjesti kaksi Lastensuojelua poikkeusoloissa -webinaaria toukokuussa.
- Keskusliitto antoi työpanosta julkaisuun Lasten ja nuorten hyvinvointi koronakriisin jälkihoidossa: Lapsistrategian koronatyöryhmän raportti lapsen oikeuksien toteutumisesta

Vuonna 2021:

- Keskusliitto valmistelee uuden strategian strategiakaudelle 2022–2026 omana työnään. Strategiaa varten selvitetään sidosryhmien näkemyksiä. Työ palastellaan niin, että koko henkilöstö voi osallistua siihen.
- Strategiaan pohjautuen laaditaan uusi kaksivuotinen toimintasuunnitelma vuosiksi 2022–2023.
- Jatketaan keskusliiton vaikuttavuusmittaristotyötä ja kytetään sekä vaikuttamistyön että viestinnän vaikuttavuustavoitteet uuteen strategiaan.
- Uuden verkkopalvelun pääsivusto julkaistaan helmikuussa ja alisivustot maaliskuussa.
- Kehitetään keskusliiton tiedonhallintaa arkistonmuodostussuunnitelman avulla. Uudella järjestelmällä taataan arkistoinnin jatkuvuus.
- Järjestetään Valtakunnalliset lastensuojelupäivät Jyväskylässä. Lasten suojelun kesäpäiviä ei järjestetä.
- Pidetään esillä kansalaisyhteiskunnan elinvoimaisuuden ja rahoituspohjan varmistamisen kysymyksiä.
- Tuodaan esille keskusliiton jäsenten tekemää hyvää työtä ja vaikutetaan niiden puolesta.
- Kiinnitetään huomiota työtapoihin, keskusliiton henkilöstön väliseen synergiaan ja selkeisiin priorisointeihin.
- Käynnistetään yhteinen arvokeskustelu, pidetään kiinni keskusliiton perheystävällisyydestä ja laaditaan osaamisen kehittämisen tiekartta.
- Pidetään erityistä huolta henkilöstön työhyvinvoinnista ja jaksamisesta.